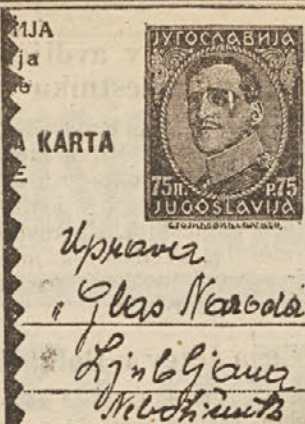

75 par

zadostuje,
da vam
tako do-
stavimo
poskusne
številke.
Pišite še
danes →

Mesečna naročnina
25 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 8855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

**Zakon o banovinskih samo-
upravah**
**Za rešitev naših premogovnih
revirjev pred katastrofo**
**Po uspešnem mariborskem
tednu**
Zanimanje za naše sadje
Propadanje naše obrti

Št. 105

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v sredo, dne 14. avgusta 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Zakon o banovin- skih samoupravah

Vest, da namerava vlada v kratkem predložiti skupščini zakonski načrt o banovinskih samoupravah, je močno razburila izvenparlamentarno opozicijo, ki vidi v tej nameri odložitve reševanja hrvaškega vprašanja. Opozicija je nadalje nezadovoljna z namero vlade, ker bi po njenem mnenju smela vlada rešiti le tri, od opozicije zahtevane politične zakone in takoj po njih sprejemu povzročiti razpust skupščine in razpis novih skupščinskih volitev. Kardinalna zahteva opozicije namreč je, da se sedanji parlament čim prej umakne novemu in svobodno izvoljenemu parlamentu. Če pa bo sedanja skupščina sklepala tudi o drugih zakoni, kakor o tih, ki se napovedanih političnih zakonih, potem iz tega sledi, da hoče vlada s sedanjim parlamentom delati in bodo zato volitve v novo skupščino odložene.

Na drugi strani pa se z vladne strani zagovarja predložitev zakonskega načrta o banovinskih samoupravah, ker da bi se z uvedbo banovinskih samouprav moglo hrvaško vprašanje dejansko na pol rešiti. Do sedanje po-ostribe hrvaškega vprašanja je prišlo prav za prav le zaradi velikih napak, ki jih je zagrešila centralistična uprava. Če bi se torej dale posameznim pokrajinam tudi samouprave, bi se že s tem nezadovoljstvo naroda zmanjšalo in tudi hrvaško vprašanje bi izgubilo mnogo na svoji ostrinosti. Od krf-ske deklaracije se je sicer vedno po-udarjala potreba samouprave ljudstva in tudi v obeh naših ustavih je bilo to načelo poudarjeno, kljub temu pa smo že leta in leta brez vsake samo- uprave pokrajin. Zato treba samo- uprave izvesti, da se te praktično pre- izkusijo in na podlagi teh preizkušenj se bo tudi lažje rešilo hrvaško vpraša- nje. Danes ni niti prave podlage za rešitev tega perečega vprašanja, ker nimamo niti potrebnih izkušenj niti ni dala opozicija jasnega načrta, kako si praktično zamišlja rešitev hrvaškega vprašanja. Novi zakonski načrt o ba- novinskih upravah bo pomenil zato na- predek, ker bo z njim dana realna podlaga za čim boljše izpolnitev pokrajinskih, odnosno banovinskih sa- mouprav.

Da ima to mnenje vladnih krogov precej upravičenosti, je sicer res, toda na drugi strani imajo tudi pomisleki opozicije svojo utemeljenost. Novi za- konski načrt o banovinskih samoupra- vah bo namreč nujno izdelan v okviru sedanje ustave, ki pa precej omejuje samoupravne pravice banovinskega odbora, ki sta organa banovinskih sa- mouprav. Tako razglasa banovinske uredbe, ki imajo sicer za dotično ba- novino zakonsko moč, ban, toda šele potem, ko je zahteval predhodno so- glasnost državnega sveta. Čl. 93. usta- ve pravi, da se morejo razveljaviti sklepi banovinskega sveta in odbora, če so škodljivi za obče državne in- terese. Proti razveljavitvi pa je si- cer dopustna pritožba, a o njej odloča notranji minister. Pa tudi predčasen razpust banovinskega sveta je na predlog notranjega ministra dopusten. A tudi finančna samouprava banovin je omejena, ker odobruje banovinske proračune finančni minister.

Kljub tem omejitvam pa bi mogel novi zakon o banovinskih samoupravah pomeniti veliko pridobitev, če bi izko- ristil prav vse pravice, ki jih daje usta- va banovinskemu svetom in odboru. Če bi bila po novem zakonu finančna samouprava banovin čim bolj varova- na, da bi imele banovine tudi za izvr- ševanje svojih funkcij potrebna sred- stva in da bi dobile banovine ves oni del državnih davkov, ki bi odgovarjal njihov novim poslom, potem bi mogle banovine razviti tako veliko gospodar- sko aktivnost, da bi v resnici nastalo

Po ženevskem barantanju — pariške kupčije

Sestanek treh — razgovori v dveh

PARIZ, 13. avgusta. r. O poteku prihodnjih razgovorov v Parizu se doznava tele podrobnosti.

Jutri bo angleški minister Eden imel še en sestanek z Lavalom. Italijanski delegat baron Aloisi prispe v Pariz v četrtek dopoldne. Takoj po svojem prihodu se sestane z Lavalom.

Politični krogi pravijo, da se bo tudi sestanek treh zapadnih držav vršil v obliki sestankov v dveh in da bodo plenarni sestanki skr- čeni. Za petek je predvidena samo ena plenar- na seja. Po tej seji se bodo zopet vršili razgo- vori v dveh. Seje se bodo ti razgovori v dveh uspešni, jih bodo nato stilizirali za zaključno ple- narno sejo.

V Parizu poudarjajo, da bo na teh sestankih imel največjo vlogo predsednik francoske vlade Laval, ker bo moral posredovati med Veliko Britanijo in Italijo.

PARIZ, 13. avgusta. AA. Definitivno se po- trjuje, da bo Georgios Politis imenovan za pe- tega razsodnika v odboru za razpravljanje o italijansko-abesinskem sporu.

Pred delitvijo Abesinije?

PARIZ, 13. avgusta. Havas poroča: Čim bolj se približuje sestanek predstavnikov treh ve- likih zapadnih držav, tem bolj se pariški listi bavijo z abesinskimi vprašanji.

Matine pripoveduje, da se vse tri velike države sedaj popolnoma zavedajo svoje velike odgo- vornosti za svetovni mir. List je mnenja, da je napetost v zadnjem času popustila. Mussolini,

pravi list dalje, želi doseči vsaj delno zadosti- tev svojih zahtev brez vojne. V Rimu se zave- dajo, da Velika Britanija nikoli ne bo dovolila, da bi se na izviru Modrega Nila ustavila kak- šna evropska velika sila. Po mnenju tega lista se razvoj usmerja k rešitvi, ki bo razdelila Abesinijo na posamezna interesna področja. — Italija bo dobila poleg posebnih gospodarskih predprav tudi del ozemlja, tako da bo mogla zgraditi železnico iz Eritreje v Somalijo. Abe- sinija pa bo dobila za to lastno pristanišče in večje tuje posojilo. Ta rešitev ne bi sicer na- vdušila nobene prizadete države, a sedanje raz- mere so take, da jo bodo morale sprejeti.

Matine objavlja tudi dopis iz Rima, da je iz- java abesinskega cesarja napravila v rimskih uradnih krogih zelo slab vtis. Po mnenju teh krogov ta izjava ni skromna.

Echo de Paris dvomi v sprejetje predloga abesinskega cesarja. Konferenca v treh bo mo- rala prebroditi težke ovire. Na eni strani se Italija ne bo zadovoljila z brezposelnimi po- pasti, po drugi strani pa morata Velika Brita- nija in Francija ohraniti neodvisnost Abesinije. Francija in Velika Britanija sta prepričani, da bo Abesinija resno zgrabila za orožje, če bi bila njena odvisnost ogrožena. — Zato smatra list za popolnoma izključeno, da bo konferenca v treh sprejela kakšno končno rešitev. Konfe- renca bo zopet odložila svoje odločitve in s tem omogočila novo politično barantanje.

Listi mislijo, da tudi koncesije, na katere je pogojno pristal abesinski cesar, ne morejo biti temelj za nadaljnje razgovore, in sicer iz dveh razlogov: 1. ker je Mussolini sliče predloge,

ki jih je svoječasno predložila Velika Britanija, odklonil, 2. ker francoska vlada ne more pri- stati na gradnjo abesinske luke pri Džibutiju.

Italija kupuje živež v sovjet- ski Rusiji

LONDON, 13. avgusta. Havas poroča: Tu so zvedeli, da je italijanska vlada naročila v sov- jetski Rusiji 9.000 ton ječmena za italijanske čete v Vzhodni Afriki. Za prevoz tega blaga iz črnomoških pristanišč v Massauo je najela več ladij, med temi tudi neko angleško trgovsko ladj. Italijanska vlada namerava skleniti še nove nakupe žita v sovjetski Rusiji.

Londonski gospodarski krogi trde, da je bila za te nakupe huda borba. Poleg sovjetske Rusi- je so se na licitaciji pojavile tudi ponudbe iz Kanade, Argentine in iz podonavskih držav. Ker pa je sovjetska Rusija ponudila zelo nizke cene, je s tem izločila ostale ponudnike.

Angleži ne dajo več premoga

LONDON, 13. avgusta. W. Doznava se, da vztrajajo vse angleške družbe za izvoz premoga pri svojem prvotnem sklepu, da ne bodo izva- žale premoga v Italijo vse dotlej, dokler ne prejmejo plačila vseh prejšnjih dobav. Zatrju- jo, da znaša dosedanji italijanski dolg na do- bava angleškega premoga že nad pol milijona funtov-sterlin. Posledice tega neplačanega kre- dita se kažejo zdaj v zmanjšanem obratu pre- mogovnikov, posebno v vojvodini Durham, kjer je prišlo že do skrajšanja delovnih ur.

Habsburžani ne mirujejo

Oton v Romuniji? Senzacija rom. lista

Demanti romunske vlade

Bukarešta, 13. avgusta. W. Kakor dozna- va iz zanesljivega vira tukajšnji list »Zo- rili«, se je Oton Habsburški obrnil na ro- munske vlado s prošnjo, da bi mu v svrhu osebnega kontakta in razgovorov z odgo- vornimi krogi glede povrnitve Habsbur- žanov na avstrijski prestol, dovolila pri- hod in začasno bivanje v Romuniji. Ro- munska vlada na to prošnjo ni še odgo- vnila. Obrnila se je za posvet na ostali dve

članici Male antante in jima sporočila Oto- novo željo.

Demanti zunanjega ministrstva

Bukarešta, 13. avgusta. Rador poroča: Neki list je bil kot kronist zapisal glasove o dozdennem obisku Otona Habsburškega v Romuniji. Zunanje ministrstvo katego- rično izjavlja, da so ti glasovi od začetka pa do konca izmišljeni.

Sovjetski oficirji v ČSR

Praga, 13. avgusta. ČTK poroča: Semkaj je prispela sovjetska vojaška delegacija, ki jo vo- di poveljnič vojaške šole Salohinko. Delega- cija se bo udeležila vaj češkoslovaške vojske.

Sovjetske oficirje je na postaji pozdravil na- čelnik generalnega štaba Krejčí z visokimi vojaškimi dostojanstveniki. Te dni prispeta tu- di jugoslovanska in rumunska vojaška delega- cija. Za svojega bivanja na Češkoslovaškem bosta obiskali razna industrijska podjetja.

Češke Slove, glasilo stranke dr. Beneša, pozdravlja ruske oficirje in predstavnike sov- jetske države, v kateri vidi list prijateljsko državo, ki je posvetila vse svoje ogromne sile nedeljivemu in splošnemu miru.

Abesinsko poslaništvo v Egiptu

KAIRO, 13. avgusta. Doznava se, da ima biti dosedanji abesinski generalni konzulat v Kairu povišan v poslaništvo.

znatno izboljšanje v gospodarskem živ- ljenju. Mnogo pa je seveda tudi od- visno od tega, kateri posli bodo vse prenešeni na banovine. Tako bi bilo le pravično in tudi umestno, če bi tudi vsi državni gozdovi, rudniki in vsa po- sestva na ozemlju banovin prešle v last banovin. Čim bolj bo velika gospodar- ska moč banovin, tem večja bo tudi njih gospodarska aktivnost.

Če se torej iz vladne strani pravi, da bi mogel novi zakon o banovinskih samoupravah na pol rešiti hrvaško vprašanje, potem je to točno le pod pogojem, da je vlada pripravljena dati banovinam vse pravice in vso moč, ki so po ustavi sploh mogoče. In če bi

Poljska - Jugoslavija

Varšava, 13. avgusta. Pat poroča, da bo polj- sko moštvo za nogometno tekmo z Jugoslavijo (ki bo kakor je znano, v nedeljo v Katowicah) sestavljeno takole:

Albanski — Martyna, Butanow — Bytko, Kot- larczyk II, Kottarczyk I — Piec, Matias, Pete- rek, Wzniak in Kisilewski.

Vremenska napoved

Dunaj: Že v teku današnjega dne bo v za- padnem delu Avstrije slabo vreme in nevihte, ki bodo dosegle tekmo noči vzhodni rob Alp. Jutri bo spremenljivo, večinoma precej obla- no, deževno in hladno vreme.

Novi Sad: Oblačenost se bo povečala na sever- nem in zapadnem delu kraljevine, kjer bo de- ževalo, a mestoma bodo celo nevihte. Na juž- nem delu bo prevladovalo jasno vreme. Tempe- ratura bo padla v severnem delu kraljevine. — Solnce vzhaja ob 4.37, zahaja ob 18.47.

vlada vrhu tega tudi uvedba prakso, da bi sklepi banovinskih svetov in od- borov tudi veljali, ker bi se razveljav- ljali le v res nujnih primerih, bi res imeli banovinske samouprave, ki bi narodu tudi nekaj nudile. Dosežen bi bil s tem napredek, ki bi moral pomir- jevalno vplivati na ves naš notranje- politični razvoj.

Zato pa mora novi zakon o banovin- skih samoupravah v resnici dati ljud- stvu samoupravo in mora biti samo- upravno načelo konsekvenco izvede- no do konca, ali pa bo novi zakon po- menil le novo razočaranje in s tem poostrejeve že sedaj prenapetega po- ložaja.

Nedisciplina v japonski armadi

Pred vlado močne roke na Japonskem

Odmev smrti generala Nagate

TOKIO, 13. avgusta. Havas poroča: Umor bri- gadnega generala Nagate je povzročil v vsej jav- nosti hud nemir. Vsi krogi ga komentirajo na najraznovrstnejše načine. Neki krogi trde, da se položaj razvija k sestavi vlade močne roke. — Do te vlade, pravijo ti krogi, mora prej ali slej priti. Ta vlada bo deloma ali popolnoma izklu- čila parlament in se bo takoj lotila gospodar- skih in socialnih reform. Predvsem bo skušala podrvati neke skupine veleindustrije. Prav tako govore, da bo morala japonska politika na severnem Kitajskem popustiti in omejiti svoje dosedanje prodiranje, ker je finančni položaj Japonske slab. Glavno pa je to, da bo morala nova vlada vzpostaviti v vojski disciplino in red in odstraniti vse politične vplive in prepre- čiti nadaljnje samolastne politične podvige viš- jih oficirjev.

Seja vrhovnega vojaškega sveta

Berlin, 13. avgusta. DNB poroča iz Tokija: Nocoj se sestane pod predsedstvom vojnega mi- nistra generala Hajasija izredno važna seja vrhovnega vojaškega sveta. Na seji bodo raz- pravljali o strogih ukrepih za obnovo discipline v japonski vojski. Takoj po končani seji vr- hovnega vojaškega sveta bo general Hajasi po- ročal predsedniku vlade o sprejetih sklepih. Preden bodo ti sklepi objavljeni, jih bodo še enkrat prebrali na sestanku treh najodličnejših osebnosti japonske vojske, to je generala Ha- jasina, kneza Manina in generala Vatanaber.

V težkem položaju Hajasi — edini mož

Pariz, 13. avgusta. Havas poroča iz Tokija: Včeraj je v političnih krogih prevladovalo mne- nje, da vojni minister general Hajasi ne bo mo- gel obstati na svojem mestu po umoru genera- la Nagate. Danes pa se slišijo glasovi, da ge- neral Hajasi ne bo odstopil, oziroma da njego- va morebitna ostavka ne bo sprejeta. Ostavka vojnega ministra bi po izjavah v političnih kro- gih imela za posledico težko vladno krizo, ki bi bila v današnjem negotovem položaju zelo nevarna. Še tako vlada v poučenih krogih strah, da bo nezasišani umor generala Nagate imel zelo resne posledice za disciplino japonske vojske in za japonski ugled v inozemstvu. Zato danes prevladuje mnenje, da vojni minister general Hajasi ne samo ne bo odstopil, temveč bo celo dobil zelo obširna pooblastila, da izda ukrepe za obnovo discipline v japonski vojski, to je za ohranitev ugleda, ki ga Japonska uživa v tujini kot vojaška velesila.

Politični utrinki

Senator dr. Angjelinović hoče oživiti JNS

Senator dr. Angjelinović je prišel v spremstvu več prijateljev v Šibenik, da bi tu obnovilo bivšo organizacijo JNS, ki je čisto razpadla. Ta namen je govoril z bivšim predsednikom kmetijske organizacije JNS Krstom Ježinom, ki pa mu je resno odsvetoval, da bi poskusil obnoviti JNS, ker bo doživel fiasko. Kljub temu pa je objavil dr. Angjelinović, da vztraja na svojem poskusu, ker se hoče z vsemi silami boriti proti oskusu dr. Mačka, da poslani Jugoslovani federativno država. Iz Šibenika je odpotoval dr. Angjelinović še v druge kraje, da tudi tam poskusi svojo srečo z obnovo JNS.

Pred sklicanjem Narodne skupščine

V političnih krogih pričakujejo, da bo Narodna skupščina sklicana v začetku septembra in ne šele 20. oktobra. Skupščina bo v prvi vrsti sklicana zaradi ratifikacije konkordata. Nadalje bo skupščina izvolila posebni odbor zaradi izpremembe političnih zakonov. Ni pa izključeno, da bo vlada predložila skupščini že na razpravo tudi zakonski načrt o hanovinskih samoupravah. Končno bo predložena skupščini, kakor je izjavil pravosodni minister dr. Auer, tudi zakonski načrt o pobijanju korupcije.

Dr. Hodjera na politični agitaciji

Dr. Hodjera je imel te dni več shodov, na katerih je razložil svoje politično stališče. Na shodu v Bihaću je dejal, da je padla Jevtićeva vlada, ker je pol milijona (!) njegovih volivcev naslovalo za združeno opozicijo. Ostro je napadel v svojem govoru federaliste, ker bi federacija zahtevala 100.000 novih uradnikov, ki jih narod ne bi mogel plačevati. Narod noče federacije, temveč kruha in dela. Njegova stran hoče mlademu kralju zapustiti čvrsto in srečno državo in to bo dosegla, ker se bo trudila, da bo narod srečen in zadovoljen. Njegov vor so motili zborovalci z vzkliki: Dol s fašisti, čeprav je Hodjera zatrjeval, da ni fašist. — Shod Hodjerove stranke v Subotici pa je prepredili pristaši združene izvenparlamentarne opozicije, ki niso dovolili govornikom Hodjerove stranke, da bi govorili.

Neenotnost med demokrati

V Beranah je imel shod bivši demokratski poslanec dr. Pavle Čubrovic. V svojem govoru ostro napadel Ljubo Davidovića, ki da ni več voditelj demokratske stranke. Še ostreje ga je napadel dr. Mačka, ki še do danes ni postal, kaj da prav za prav hoče.

Pred ustanovitvijo Jugoslovanske radikalne zajednice

Zadnje priprave za ustanovitev Jugoslovanske radikalne zajednice se zaključujejo in v četrtek bo definitivno sklenjena ustanovitev nove stranke. Na sestanku v soboto so dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Behmen pregledali material, ki se tiče organizacije nove stranke. Na sestanku se je tudi poročalo o rezultatu posvetovanj v Sarajevu, Ljubljani, Beogradu in Knjaževcu glede ustanovitve nove stranke. Iz teh poročil je bilo razvidno, da so usiljeni izrekli dr. Spahu polno zaupnico in tem odobrili novo stranko. Pray tako pa so se izjavili za novo stranko tudi zarniki bivše SLS. Po sestanku vseh treh voditeljev je izjavil dr. Behmen novinarjem, da se dokončujejo zadnje priprave za ustanovitev stranke. V četrtek bo zadnja konferenca zastopnikov radikalov, ter bivše SLS in JMO in takrat bo definitivno sklenjena ustanovitev nove stranke.

Zahteve združene opozicije

V Sanskem mostu je bil v nedeljo velik shod združene opozicije, katerega se je udeležilo več tisoč ljudi. Glavni govornik na shodu je bil vodja zemljoradnikov Joca Jovanović. V svojem govoru je med drugim dejal: Združena opozicija je glede dela vlade še vedno enotna na straži. Opozicija zbira vse one, ki so na 5. maja glasovali za njo, ker samo z združenimi silami je mogoče zagotoviti državljanke svobodo. Po padcu Jevtićeve vlade je nastala prava povodenj shodov in programov. Mnogo demagogov skuša zavesti narod z obljubami, ki so naravnost absurdne. Trpljenje pa je kmeta izučilo, da je previden do teh obljub. Oživljenje političnega življenja pomeni antikrizo. Želja naroda je da dobi čim prej novo skupščino, ker hoče čim prej nazaj svoje svobode, ki jih je vlada dr. Stojadinovića tudi dvakrat obljubila. A tudi zaradi težke in zahtevne zunanje situacije je potrebno, da dobi novo skupščino, ki bo v resnici izraz narodne volje. Vlada je dobila kredit od združene opozicije, toda naj se ne igra s tem kreditom! Nato je govoril o kmetiskem vprašanju in zahteval razdolžitve kmeta, izenačenje cen kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov, ki jih potrebuje kmet, znižanje davkov in povečano skrb za napredek vasi. Na koncu svojega govora je znova poudarjal, da zahteva kmetstvo ljudstvo nove volitve, da bo nova skupščina v resnici izraz ljudske volje.

Narodna banka in naši denarni zavodi

V Ljubljani, dne 13. avgusta.

Včeraj ob 18. uri se je vršil v prostorih ljubljanske Narodne banke sestanek predstavnikov naših denarnih zavodov z guvernerjem Narodne banke. Sestanka so se udeležili zastopniki Narodne banke guverner g. dr. Milan Radosavljević, generalni ravnatelj g. dr. Milan Protić, član upravnega odbora g. Kavčić in upravnik ljubljanske podružnice g. dr. Gregorić, od ljubljanskih denarnih zavodov pa so bili nazvoči Kersnik za Kmetstvo posojilnico ljubljanske okolice, g. Schauer za Zvezo slovenskih zadrug, g. dr. Basaj za Zadrugno zvezo, g. dr. Kržan za Ljudsko posojilnico, g. dr. Slokar za Zadrugno gospodarsko banko, g. Krofta za Ljubljansko kreditno banko, g. Tosti za Kreditni zavod in gg. Pretner ter Hiter za regulativne hranilnice. G. guverner je na kratko omenil namen svojega obiska ter poudaril resno voljo Narodne banke, da po svojih najboljših močeh prebrodi sedanjo težko denarno krizo; iznesel je nekatere ukrepe, ki jih namerava Narodna banka izvesti in ki bodo gotovo doprinesli k zmanjšanju sedanje nelikvidnosti naših denarnih zavodov. G. dr. Radosavljević je nato naprosil nazvoče predstavnike, naj povedo svoje tež-

nje in želje, na katere se bo Narodna banka ozirala in jim skušala ugoditi. Posamezni predstavniki so nato predložili težkoče, s katerimi se ima boriti naše denarstvo; poudarjali so težkoče, ki jih Narodna banka sama lahko odstrani, pa tudi one, kjer bo morala nastopiti vlada in bi Narodna banka samo pomagala. Obširno se je razpravljalo tudi o vprašanju kmetijske zadrug ter podčrtala enodušna zahteva, da se mora ta problem definitivno rešiti, ker z enostavnim odlaganjem neposredno prizadetim in našemu gospodarstvu ni pomagano. Zastopniki zadrugništva so poudarjali tudi težko stanje našega kreditnega zadrugništva ter posledice nezaupanja širokih mas v denarne zavode. Težko bo vzbuditi v ljudeh zopet voljo do štednje, še težje pa pripraviti ljudi do tega, da bodo zopet nalagali svoje prihranke v denarne zavode. Da pa so ravno tudi ti prihranki, ki jih zbirajo večje ali manjše kreditne zadruge velikega pomena za naše gospodarstvo, pa itak ni treba še posebej poudarjati.

Predstavniki Narodne banke so se dovoljno uverili o težkočah našega denarstva ter kazali tudi razumevanje, da se vladajoče ovire odstranijo, v kolikor more seveda to storiti Narodna banka.

Vlada marljivo na delu pri re-dakciji političnih zakonov

Za volilni zakon je več predlogov — Vsako zavlačevanje vlada energično demantira

Beograd, 13. avgusta. b. Politični zakoni o volitvah narodnih poslancev v Narodno skupščino, o zborovanjih, društvih in dogovorih, kakor tudi zakon o tisku, so že izdelujejo. Pri tem poslu sodelujejo tudi strokovnjaki, profesorji pravnih fakultet. Vladni krogi poudarjajo, da je to delo zelo obsežno in odgovorno in da je treba pri njem polno pozornosti in tudi razumevanja naših političnih razmer. To zadnje velja zlasti za volilni zakon. Kakor smo zvedeli, obstoji ravno glede novega volilnega

zakona več pravnih mnenj in tudi razlogov glede volilnega sistema samega. Pri tem bo obdelovanje tega zakona časovno najdalje trajalo. V vladnih krogih se pri tem najodločneje zavzira čimdalje pogostejše od strani združene opozicije, da bi vlada imela namen, zavlačevati z novimi političnimi zakoni. Poudarja se, da samo z vsestranskim temeljitim proučevanjem se more roditi takšen volilni zakon, ki bo ustrezal zahtevam naroda.

Za fuzijo med demokrati in zemljoradniki

Beograd, 13. avgusta. b. V opozicijskih krogih g. Ljube Davidovića in Joca Jovanovića pravijo, da so pričakovali od sedanje vlade takojšnjo rešitev nekaterih najnujnejših političnih zahtev, ki jih je stavil narod sam.

Pod naslovom »Odnosi bivših demokratov in zemljoradnikov« prinaša današnji »Narod« interesantne podrobnosti. Članek pravi: In želi, da pride med demokrati in zemljoradniki tudi do formalne združitve in vse jačih medseboj-

nih vezi. To diktirajo vse večje potrebe za ustvaritev enotnih pogledov na vsa vprašanja, ki interesirajo narod. Stranka je odločena, da ta vprašanja razčisti najprej v ožjem krogu, nato pa pristopi k definitivni rešitvi teh vprašanj. Ali se to zgodi, preje ali kasneje, to zavisi od razpoloženja v narodu samem. V vsakem slučaju se smatra, da je vprašanje združitve definitivno zrelo in da je samo vprašanje časa, da se tudi formalno izvrši ta združitve.

Politično zatišje v Beogradu

Beograd, 13. avgusta v. Odsotnost nekaterih članov vlade, zlasti ministrskega predsednika dr. Stojadinovića, ki se mudi na Bledu, je prinesla v politično življenje zatišje. Odsotna sta tudi notranji minister dr. Korošec in prometni minister dr. Spaho, ki se mudi v Sarajevu, ter urejuje razmere in mala nesoglasja med svojimi pristaši. Minister za šume in rude se nahaja že od 3. avgusta na inspekcijskem potovanju po gozdnih revirjih in državnih gozdnih podjetjih. Včeraj sta se vrnila v Beograd minister pravosodja dr. Ljudevit Auer in minister za socialno politiko dr. Preka. Davi je odpotoval minister brez listnice Djuro Janković, ki je na svojem obisku v Knjaževcu informiral starega voditelja radikalne stranke Aca Stojanovića o zadnjih pripravah za ureditev strankinih pravil. Z njim se je vrnil iz Knjaževca tudi član glavnega odbora radikalne stranke bivši minister Trifunović.

Nesoglasja v Jugoslovanski narodni stranki

Beograd, 13. avgusta b. Med predsednikom Jugoslovanske narodne stranke Svetislavom Hodžerom in glavnim sekretarjem stranke Milošem Dragovićem, je nastal oster spor. Hodžera hoče postaviti svojo strankino organizacijo na popolnoma fašistično podlago in strankine pristaje tudi uniformirati v modre srajce, sekretar Dragović pa je odločno proti temu. V nekem trenutku je izgledalo, da se bosta tudi dejansko spopadla.

Imenovanja, premestitve, povišanja

BEograd, 13. avgusta. Imenovan je za ravnatelja higijenskega zavoda v Ljubljani v četrti skupini druge stopnje dr. Ivo Pire, dosednji svetnik higijenskega zavoda v Skoplju. — Premješčen je k živinorejskemu oddelku kmetijskega ministarstva v tretji skupini Budislav Cvijanović, načelnik banske uprave Moravske banovine v isti skupini. — Povišan je za ravnatelja državnega veterinarsko-bakteriološkega zavoda v Ljubljani v četrti skupini druge stopnje dr. Leo Hribera, veterinarski svetnik istega zavoda v peti skupini.

Predsednik vlade v avdijenci pri knezu-namestniku

Bled, 13. avgusta. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je po prihodu na Bled odpotoval v Bohinj. Po prihodu ga je sprejel v avdijenci Nj. kr. Vis. knez namestnik, da mu je podal običajne referate. Predsednik ministrskega sveta je sprejel turškega poslanika našim dvorcu Hajdar-beja.

Letošnja žetev v Bolgariji

Sofija, 13. avgusta. b. Letošnja žetev v Bolgariji je dobra. Pšenica tehta 74 do 78 kg hl, rž 58 do 61, oves 42 do 44. Vsa polja so že požeta, zorana in posejana. Sadje, bombaž in tobak obetajo dobro. V vinogradih se je začela trgati zgodnjega grozdja.

Dva požara

Novo mesto, 13. avgusta

V soboto popoldne se je pooblačilo nebo, mesto zaželenega mirnega dežja pa se je z bliskom in gromom znesla nevihta, ki v mestu samem in okolici ni povzročila posebne škode, pač pa je okoli 18. ure pri Stopičah udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika p. d. Špekha. Hud dež je preprečil večjo nesrečo in domači so kmalu pogasili ogenj, ki je uničil streho poslopja. V nedeljo zjutraj okoli seste ure pa je sirena na magistratu klicala gasilce v Žabja vas pri Novem mestu, kjer je gorelo pri posestniku Župevcu. Novomeški gasilci, ki so bili takoj na mestu, so pod poveljstvom g. Rajca Fr. lokalizirali ogenj in nesrečnemu posestniku, ki mu je zgorelo gospodarsko poslopje z letosnjimi pridelki vred, otehl vsaj stanovanjsko hišo. Velika škoda je le deloma krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, bo ugotovila preiskava.

Meščanska šola v Trbovljah. Popravni izpiti bodo 30. avgusta ob 8. uri po razporedu, ki je objavljen v šoli. Dne 29. avgusta bo ob 9. uri seja učiteljskega zbora. Vpisovanje v vse razrede bo 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. Sprejemali se bodo le tisti, ki bodo imeli vse potrebne listine v redu in plačali odmerjeno šolnino, kakor to določa objava na šolskih vratih. Pričetek šolskega leta bo objavljen na dan vpisovanja.

Š a h

M. K.:

Šahovski turnir za jugoslovansko nacionalno prvenstvo

V osmem, včeraj odigranem kolu je Šubarić porazil Mareka. Mareku je radi nepremišljene igre grozila izguba dame, kar je preprečil z žrtvijo kvalitete in kmeta. Pri nadaljevanju igre pa se je Mareku posrečilo ujeti nasprotnikovo celo figuro, da se ta ubrani maha. Tako je prišel že Marek v prednost vsled boljše pozicije. Nepriznava pa je ponovno spregledal izgubo figure, s čimer je bil njegov poraz zapечат. Longer je klub slabši situaciji v srednji igri ter s kvaliteto manj v končnici nadigral Berića. Sorli je zopet igral preumetno, vsled česar je moral predati orožje Saviću Radomirju. Grenčarski in Jonke sta se drug proti drugemu s figurami zabarikadirala, kar je končno privedlo do neodločenega rezultata. Carev je po lepi igri z 2 prostima kmetoma v končnici več premagal Nikolića. Najbolj dramatična pa je bila partija Milan Vidmar ml. : Savić Branko, ki bo obenem tudi predmet prvega spora na turnirsko vodstvo. Savić je stal popolnoma brezupno v končnici proti M. Vidmarju ml. Nenadoma je prijel svojega kralja ter napovedal v njem nasprotnikovemu kralju šah. To je seveda po šah. pravilih nemogoča poteza in jo je M. Vidmar ml. sprejel kot šaljiv nasprotnikov znak predaje. Kvital je zato na splošno veselje kibicev s šaljivo protipotezo in kralja odmaknil. Med smehom in muzanjem gledalcev pa je Savić prav resno nadaljeval in še parkrat s kraljem napovedal nasprotnikovemu kralju šah. Slednji je minulo Vidmarja potrpljenje in je na šah s kraljem vzel nasprotnikovega kralja. Ta pa je ogorčeno protestiral, češ da je bila storjena poteza v popolnem skladu s šahovskimi predpisi in torej pravilna. Ker pa je M. Vidmar kralja s kraljem vzel, je zagrešil on sam nepravilnost v smislu šahovskih pravil in vsled tega partijo izgubil. V smislu šahovskih pravil je bila seveda Savićeva poteza pogrešna in ker se je protivil nadaljevanju zanj že popolnoma izgubljene partije od tiste poteze dalje, ko je spor nastal, ga je turnirski vodja enostavno kontumaciral. Finale tega komičnega intermezza se bo odigral pred turnirskim razsodiščem, vendar je gotovo, da bo Savićev protest kot neosnovan zavrnjen in mu pripisana partija za izgubljeno.

Partije Ing. Prek : Preimfalk, Kren : Gabrovšek, Matvejev : Vidmar Ciril ter Licul : Herbatin so bile prekinjene.

Stanje po 8. kolu je sledeče: 1. Vidmar Milan 6½ točk (iz 8 partij); 2. Sikošek 5½ točk (iz 7 partij); 3. Savić Radomir in Matvejev 4½ (1); 4. Šiška 4½; 5. Preimfalk, Carev in Herbatin 4 (1); 6. Ing. Prek in Gabrovšek 3½ (1); 7. Sorli 3½; 8. Vidmar Ciril in Longer 3 (1); 9. Berić in Nikolić 3; 10. Jonke 2½; 11. Marek, Šubarić in Hren 2 (1); 12. Savić Branko 2; 13. Grenčarski 1½ (1); Licul 1 (1).

Žarko Stojanović aretiran v Smederevom

Beograd, 13. avgusta. b. Mladi morilec Žarko Stojanović, ki je zaklal in z bencinom polil ter nato zažgal svojega tovariša, je bil včeraj aretiran v Smederevom. V Smederevo je prišel po prelo preko Grocke. Pri čevljarju si je nabavil par čevljev, ker je pa čevljar videl pri fantu veliko denarja in se spomnil na poročilo o roparskem umoru, ki ga je čital v časopisih, je vprašal fanta, kako se piše. Ta je v odgovoru navedel svoje pravo ime Žarko Stojanović. Čevljar je takoj o tem obvestil policijsko stražnico in stražniki so Stojanovića prijeli na železniški postaji, ko se je nameraval odpeljati ter ga aretirali. Danes je bil Stojanović prepeljan v tukajšnjo policijsko upravo ter je pred upravnikom policije čisto hladnokrvno priznal svoj gnusni zločin.

Črnogorska kneginja incognito v Mariboru

Maribor, 13. avgusta.

Danes je v prvih popoldanskih urah dospela z italijanskim avtomobilom v Maribor črnogorska kneginja Kondulić s svojim spremstvom v strogem incognito. Ustavila se je v hotelu »Orel«. Ko se je nekoliko dpočila, si je ogledala mestni park in še nekatere druge mariborske znamenitosti. Kneginja je dospela iz Bohinja in zvečer nadeljevala pot v Gradec. Kneginja Kondulić je kakor znano sestra pokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja in je tudi v bližnjem sorodstvu z italijanskim kraljevskim domom.

Minister dr. Anton Korošec odpotoval v Beograd

Ljubljana, 13. avgusta. Nocoj je odpotoval notranji minister dr. Anton Korošec z ekspresom ob 21.25 v Beograd. Pred odhodom je sprejel na kolodvoru deputacijo TOI na čelu s predsednikom g. Elsbacherjem, ki mu je izročila dopoldansko spomenico in resolucije. G. minister je doputacijo ljubezljivo sprejel in obljubil vso svojo pomoč.

Naročajte knjige Kmetijske Matice

Damski plavalni dvoboj Jugoslavija - Italija v sredo in četrtek zvečer

Kopališče Ilirije

Za rešitev naših premogovnih revirjev pred katastrofo

Solidarnost delavstva in vseh gospodarskih krogov v boju za enakopravnost naše banovine v državi

Ljubljana, 13. avgusta.

Na povabilo ZTOI so se davi zbrali zastopniki premogovnih revirjev, delavstva in lastnikov, obrtnikov in trgovcev na konferenco zaradi znižanja kontingentov dobav premoga za državne železnice. Konferenci so prisostvovali tudi rudarski glavar inž. Močnik, zastopnik Združenja rudarskih inženjerjev univ. prof. Gostiša, narodni poslanci dr. Kore, Mohorič in Pleskovič, generalni tajnik Zveze industrijev inž. Suklje, tajnik Delavske zbornice Uratnik in zastopniki Jugoslovanske strokovne zveze in NSZ, združenji trgovcev in združenji obrtnikov iz tangiranih krajev, Zvezo trgovskih združenj je pa v odsotnosti g. Kavčiča zastopal odbornik Ivan Bahovec, seveda so bili pa prisotni tudi člani ZTOI iz prizadetih srezov.

Konferenco je otvoril podpredsednik ZTOI Elsbacher. Od leta 1926, razburja to vprašanje delavstvo samo in prebivalstvo premogovnih revirjev. Kupna moč odjemalcev je še skoraj popolnoma prestala. Vsa javnost z velikimi simpatijami spremlja gibanje, da se izdejske pravice razdelitev dobav. Tudi ZTOI hoče v zadnjem trenutku opozoriti na opasnost popolnega poloma. Sklenjeni bodo sklepi proti zaplavljanju naše industrije, ki naj bodo odločilnim krogom glasen opomin vseh za pravice združenih sil. Glavni referent g. Vinko Pavlin iz Trbovelj je posebno poudarjal, da generalna direktorja drž. železnice postopa napram raznim premogovnim bazenom v državi z neenakim merilom. Nikdo ne more zameriti železniški upravi, da šteti, vendar pri tem mora biti pravična. Po novem redu postopu je od skupnega znižanja dobav padlo na slovenske rudnike celih 75 odstotkov redukcije, smelo bi pa pripasti pri enakomernem znižanju samo 27,6 odstotka. — Kar tri četrtine redukcije se je zvalilo na rudnike v Dravski banovini! V sedmih letih je količina dobav pri naših rudnikih znižana takolito na polovico v dobro premogovnikom v drugih banovinah, kjer so se dobavne količine celo povečale. Imamo vtis, da obstaja sistematična tendenca, da se z redukcijo dobav slabi zaposlitev naših rudnikov in naša gospodarska aktivnost. Pri TPD je mesečni kontingent leta 1929-30. reduciran na 40 odstotkov takratnega kontingenta, dočim bi moral znašati kontingent 71 odstotkov. Sama TPD je oškodovana za 288 tisoč ton letno, kar pomeni toliko, da v nasprotju primeru nezaposlenosti pri njej ne bi bilo, temveč bi bilo mogoče zaposliti celo znatno število novih delovnih moči. Delavstvo je prikrajšano za 4 do 5 milijonov dinarjev na mesec, ali za eno do dva delovna dneva mesečno, kar vpliva naravnost katastrofalno. Favoriziranje rudnikov v Bosni in Srbiji posebno jasno kaže pregled, kjer vidimo, da pri nas redukcija znaša 4.600 ton, a v Drinski banovini je ta redukcija zvišala kontingent za 1800 ton in v Moravski banovini ga je zvišala celo za 2370 ton, seveda predvsem na račun slovenskih rudnikov.

Dočim so v Sloveniji od dobav izločeni ligiti rudniki Velenje, Belokrajina in Kočevje, je železnica pridržala v drugih pokrajinah premože mnogo slabše kvalitete. Na veliko se povečava dobava srbijanskega premoga v območje ljubljanske železniške direkcije, čeprav je ta od daleč pripeljani premog na lokomotivah praktično popolnoma neuporaben. Vsiljujejo nam trikrat toliko tega premoga na naše proge, kakor ga morejo kurilnice dejansko porabiti. Samo transport tega slabega premoga k nam znaša skoro toliko, kolikor pri nas velja domači premog!

Železniška uprava ne honorira sproti računov naših rudnikov, drugi pa dobivajo celo večinskijske predujme. Tudi cene premoga so reducirane in to z veljavnostjo celih pet mesecev nazaj, torej tudi za že izvršene dobave, kar je enostransko zadelo naše kraje. Tako je prišlo do absurdnosti, da je redukcija cen pri premogih z višjo ceno (črni premog iz Srbije) provedena v manjšem obsegu, kakor pri rudnikih z nižjo ceno (slovenski in hrvaški rjavi premog in lignit)!

Ko je referent natančno opisal tudi razlike glede delavstva in predvsem glede varnostnih naprav na rudnikih pri nas in drugod, je opozoril na stalno nazadovanje standarda in mezd, da se že danes gibljemo na skrajni meji eksistenčne možnosti, ki lahko rode najtežje posledice. Rudniki Velenje, Belokrajina in Kočevje bodo morali predvidoma zapreti svoje obrate, slovenska premogovna industrija pa zaradi zmanjšanja dobav in znižanj cen izgubi letnih 100 milijonov Din! Zposliten bil izgubilo približno 500 delavcev v izločenih rudnikih, a tudi pri TPD bo treba skrečiti obratovanje in znižati delavski stalež. Zahtevamo kot minimum, da se vladni sklep revidira in zadrži stanje, ki je vladalo pred 1. aprilom.

Tajnik Delavske zbornice Uratnik je nato prečital spomenico, ki so jo podpisali učelstva II. skupine rudarske zadrage, Zveze rudarjev Jugoslavije, Jugoslovanske strokovne zveze, Narodno strokovne zveze in Zveze društva privatnih nameštencev. Spomenica poudarja, da naše delavstvo najbolj vznemirja dejstvo, da je vse to del sistematične akcije, ki se izvaja proti rudnikom in rudarjem naše kraljevine z železno doslednostjo brez ozira na še tako utemeljene predstave delavskih orga-

nizacij in celo brez ozira na izbruhe obupa med delavskimi množicami, ki so dobili lanske leto svoj izraz v dveh gladovnih stavkah. Znižanje naročil državnih železnic v naših rudnikih je postalo sistem in nad 2500 rudarjev je samo zato izgubilo zaslužek. Vsota rudarskih mezd je padla v naši banovini od 168 milijonov na 68 milijonov letnih. Število rudarjev je padlo v šestih letih od 8977 na 4636, na njihovih mezdah pa stoji tudi polovico eksistence njih onemoglih in brezposelnih tovarišev. Od vseh je odvisna tudi eksistenca trgovcev in obrtnikov v revirjih. Preseljevanje rudarjev v druge revirje je nemogoče, ker delavcev ne potrebujejo. Spomenica govori tudi o ureditvi skrbstva za brezposelne v revirjih ter o potrebi pritegnitve dohodkov od kapitala ter za vrača znižanje rudarskih mezd. Ob zaključku poudarja slogo in enotnost rudarskega delavstva, ki soglasno zahteva, da se nova redukcija prekliče.

Načelnik II. skupine rudarske zadrage Pliheršek in tajnik Zveze rudarjev Jugoslavije Arh sta obširno razpravljala o posameznih točkah spomenice, nato je pa zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze Križnik iz Zagorja izrazil veselje, da se gospodarski krogi z delavstvom rano ob rami bore za enakopravnost naše banovine v državi. Zastopnik občine Kočevje-okolica Zdravčič je prečital spomenico, ki jo je sklenila občina, kjer bo 500 delavcev brezposelnih in 800 družinskih članov brez kruha. Zastopnik Kočevja Huber se je priključil predgovornikom in prečital resolucijo kočevske mestne občine, ki je bila objavljena že v listih. Posebno prepričevalno je govoril zastopnik delavstva šentjanškega in črnomeljkega premogopoka Ljube Borštnar, ki je zahteval narodno edinstvo pri kruhu.

Vseučiliški profesor inž. Gostiša je ugotovil katastrofalne posledice za delavce in upokojeince ter predvsem zahteval rigorozno postopanje oblasti glede izvrševanja najrazličnejših predpisov v rudnikih, zlasti pa glede varnosti! Kdor se predpisom ne pokori, takemu rudniku naj odvzamejo koncesijo! Enako naj pa postopajo tudi z onimi podjetji, ki ne plačujejo mezd in socialnih prispevkov. Prav tako naj se uporablja največja rigoroznost pri podeljevanju novih koncesij. Skrbeti je za povečanje konzuma premoga in za nove instalacije, kakor je n. pr. Nemčija z uspehom pričela uporabljati lignit.

Kočevski zastopnik Verderber je v imenu vseh stanov zahteval pravico za naše revirje ter omenil, da je pravkar kočevska deputacija pri ministrstvu predsedniku dr. Stojadinoviču. Zastopnik kočevskega delavstva Jenko je ugotovil, da je število delavcev v kočevskem rudniku padlo od 1400 na 94 rudarjev.

Zastopnik TPD dr. Vrhnač je v uvodu opozoril, da vsakemu našemu poslancu in tudi ministru očitajo, če se zavzame za naše rudnike, da je za to plačan. Tajne sile niso tako

tajne, vendar pa so tako močne, da jim nič ne moremo. Vse je le večje izrabljena konkurenčna borba. Odločilni faktorji so v borbi med dobro opremljenimi rudniki TPD in med slabo urejenimi rudniki na strani konkurence. Konkurenca hoče udušiti našo industrijo, kar dokazuje tudi dejstvo, da lani od ministra Ulmanskega zagotovljenih 6000 ton TPD ni bila deložna! Borba je edino proti TPD, čeprav so tudi pri drugih družbah enaki delničarji, ker je ta borba pač naperjena predvsem proti slovenski industriji in proti vsemu slovenskemu gospodarstvu. Dobave državnih železnic niso trgovsko gospodarski posli, temveč vprašanja politične moči. Tudi naši poslanci morajo iz tega vprašanja napraviti vprašanje svojega političnega prestiža!

TPD ima veliko večje socialno čustvo napram svojemu delavstvu, kakor država do svojih delavcev. (Odobranje pri delavskih zastopnikih). TPD je v tem boju na skupni liniji z delavstvom! Vprašanja znižanja mezd ni, ker bo TPD spoštovala kolektivno pogodbo, in znižanja mezd zaenkrat ne bo, vendar pa vprašanje lahko pomeni redukcijo delavstva. Tudi zvišanje konzuma posveča TPD vso pozornost z največjimi žrtvami ter je privatni konzum tudi že narasel in še raste. TPD študira oplemenjevanje premoga, kakor destilacijo v polukoks, ki bo z njim poskusila tudi železnica. Vsi ti poskusi so združeni z visokimi stroški, a če je vse proti TPD kje se bo našel kapitalist za izpolnitev rudnikov? Le enakopravnost slovenskega gospodarstva z gospodarstvom v drugih banovinah bo razvila našo gospodarsko in tehnično izpolnitev ter povisala zaslužek! Govoru je sledilo splošno odobranje.

Referent Pavlin je nato prečital resolucijo, ki zahteva takojšnjo revizijo odloka o dobavah.

Končno so bili poleg resolucije soglasno sprejeti tudi predlogi generalnega tajnika Zveze industrijev inž. Sukljeja, naj ZTOI razumno oba referata in zapisnik konference ter jih dostavi vsem poslancem, senatorjem ter odločilnim faktorjem v Beogradu. Obenem je bila odposlana na njegov predlog edinemu slovenskemu ministru dr. Korošču brzojavka, da ga konferenca uradno angažira za stvar. Resolucijo naj izroči ministru dr. Korošču posebna delegacija namreč gg. Elsbacher, Pavlin, Pliheršek, Križnik in inž. Suklje, ki naj mu razloži tudi mišljenje in čutenje delavstva in gospodarskih krogov napram metodam proti Sloveniji. Konferenca soglasno naproša ZTOI, naj zasleduje stvar ter jo po potrebi spet skliče. Bivši minister Mohorič je opozoril, da je treba doseči glavno že pred 1. septembrom, ko srbški rudniki dobe že nove dodelitve.

Ob 13. je predsednik Elsbacher zaključil konferenco z zahvalo za stvarnost in objektivnost, zlasti je pa z veseljem konstatiral, da je prišla do veljave popolna solidarnost delavstva in industrije ter vseh gospodarskih krogov, kar je najsvetlejša točka v tem boju.

Verigo Prijateljske sreče je pretrgala - policija

Ljubljana, 13. avgusta.

Z nekaj dni so se pojavljali med občinstvom posebni letaki z naslovom »Prijateljske sreče«, ki so vabili po načinu nekakšne loterije ljudi v igro. Letaki imajo zabeležena v določenem vrstnem redu imena in naslove petih oseb. Letaki so bili naslovljeni na nekatere ljudi, katere so pozivali, naj se obvezajo, da nakažejo na naslov prve osebe po poštni nakaznici 10 Din. Letak se glasi: V današnjih časih samo banke, velepodjetja in veletrgovci razpolagajo z večjo vsoto denarja. Večina ljudstva pa ni v stanu v razmeroma kratki dobi upati in prebiti do gotovine, in to v svrhu nakupa najpotrebnejših stvari in poravnava eventualnih dolgov. To je mogoče edino le s prijateljsko vzajemnostjo znancev in prijateljev. V drugih državah se je tak način vzajemnosti, to je medsebojne pomoči, najkoristnejše obnesel. Prijemnik tega pisma se mora ravnati po sledečih navodilih in jih mora tudi točno izpolniti: 1.) Z denarno napaznico mora poslati na naslov prve osebe, ki je v začetku tega pisma zabeležena, znesek Din 10.—, 2.) Izstaviti mora štiri prepise tega pisma in pri tem najprvo osebo, kateri je bil poslan znesek Din 10.—, izpusti in sebe kot zadnjo vpiše, in to na petem mestu. Te štiri prepise izroči ali pošlje štirim zanesljivim prijateljem, ki bodo s svoje strani ravno tako izpolnili vse navedene pogoje. 3.) Pošiljatelj pisma mora dati zagotovilo, da se bo veriga prijateljev nadaljevala in kot dokaz naj služi odrezek denarne nakaznice odposlanih Din 10.—. Ta pravila so neobhodno potrebna kontrola, ki jamči za značajno resnost verige in uspeh. — Po takem nadaljevanju verige, kadar pridete na vrsto, da Vaše imo izpade iz seznama imen, boste dobili 1024 nakaznice po Din 10.—, to je Din 10.240.—.

Iz navedenega je razvidno, da ni to nobena prevara ali goljufija in da je način medsebojne prijateljske pomoči popolnoma izvedljiv. Naj samo vsak premisli, koliko je izdal za različne druge neizvedljive namene in bo prišel do pre-

pričanja, da mora nadaljevati verigo v svojo in drugih korist.

In kaj Vas bo stalo? Nakazilo Din 10.—, poštnina Din 2.—, denarna nakaznica Din 0.25, skupaj Din 12.25 in malo muje za prepisovanje 4 izvodov, to je vse. Praktično je dokazano, da si izmed Vaših prijateljev ne smete izbirati za nadaljevanje omahljivecev, malovernežev, nezaupljivcev in takih, ki nimajo smisla za podjetnost. Izbirati morate le prijatelje, ki so vesele narave, ki so duhoviti, energični, podjetni in dobrosrčni. Ako pa ne želite sami in drugim dobro in nečete nadaljevati verige, vrnite pismo pošiljatelju. Vsi hočemo biti kovači svoje sreče!

Na pričujoči letak se je res že vjelo nekaj takih podjetnih in dobrosrčnih ljudi. Priznati je treba, da loterijski iznajdbi svojevrstno duhovitost, nekoliko pomislekov je utegnil vzbuditi samo začetek ustanovitve te »Prijateljske sreče« in poziv na zanesljive ljudi. Vsekakor b rad marsikdo žrtvoval kovača, če bi se načrt uresničil. Neki list je pred kratkim izdal poziv čuvarjem zakonitih predpisov, naj se nekoliko pozanimajo za »Prijateljsko srečo«, seveda ne kot člani, ampak kot organi, ki nadzirajo poslovno moralo. Oblast je te dni res izdala odlok, naj se polove prijatelji te sreče, ker ta ne ustreza zakonitim predpisom takih sistemov. S tem odlokom je tudi to »srečo« zadelo usoda, kakor razne zadrage za brezobrestna posojila in pomožne blaginje. Podjetni prijateljski bodo na ta način zdaj lahko premišljevali, kako kratkotrajna je tudi sreča zanesljivih prijateljev.

Zadeva časti vseh Jugoslovancev so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

Zagonetna smrt starega prevžitkarja

Dne 8. avgusta t. l. je našel pes posestnika Bikovška Jožefa iz Gradiš, občina Skofljavas, na meji vasi Straža—Gobrovec v jarku na travniku nekega mrtveca. Po ogledu so ugotovili, da gre za moško truplo, katero pa je že razpadlo. Orožniki iz Sv. Jurija ob južni žel. z ban. zdravnikom dr. Svetlino Francem so ugotovili, da je bil do tedaj neznan moški umorjen. Imel je lobanjsko kost razbito. Tudi deli kosti je manjkalo.

Po poizvedovanju orožništva so ugotovili, da je mrtvec 80 letni prevžitkar Gorišek Jožef iz Smiklavža, občina Skofljavas, srez Celje, kateri je skupno živel s svojim zetom prevžitkarjem Arčanom Francem. Ta je izjavil, da je odšel last od doma 28. julija t. l. in se od tega časa ni več vrnil. Ker niso vladale med lastom in zetom najboljše razmere, je bil zet Arčan Franc radi suma umora svojega tasta aretiran in oddan v zapore okroglega sodišča v Celju.

Sodna komisija iz Celja je ugotovila, da je bil Gorišek udarjen s trdim topim predmetom po glavi od zadaj z leve proti desni.

Jungert obsojen

Maribor, 13. avgusta.

Danes dopoldne je stal pred senalno petorico, ki so jo tvorili predsednik Lenart in prisodniki dr. Senjor, dr. Tombak, dr. Čemer in Kolšek, 27 letni posestnik Janez Jungert z Rodnega vrha pri Majšperku in se zagovarjal zaradi obtoženega umora. Obtožnica, ki jo je zastopal prvi drž. pravdnik dr. Zorjan, očita Jungertu, da je letos 28. maja s kuhinjskim nožem zaklal kočarico Lizo Hostnikovo, s katero je imel ljubezensko razmerje.

Jungert je živel v nesrečnem zakonu z dvajset let starejšo ženo Marijo. Zato se je pred leti seznanil s sosedo Hostnikovo Lizo in med njima se je razvila prepovedana ljubezen. Šlo je celo tako daleč, da mu je Hostnikova rodila dva nezakonska otroka. Jungertova žena je sicer vedela za ljubezen svojega moža, vendar pa je tiho trpela, ker ji je Janez grozil s smrtjo.

Liza Hostnikova je tičala v velikih dolgovih. Preživljati je morala dva nezakonska Jungertova otroka, ni pa jo dobivala nikakih ali mentov. Ker si Liza ni vedela drugače pomagati, je grozila svojemu ljubčku, da ga bo tožila za odškodnino njegovim otrokom, o čemer pa Jungert ni hotel ničesar slišati. Zato je nastalo med njima napeto razmerje, ki je letos 28. maja doseglo žalosten vrhunec. Jungert je s kuhinjskim nožem pričel Hostnikovo, ko se je vracala z njive, in ji brez bosed porinil dolgi nož do ročaja v trebuh, nato pa še mrtvo obrcal. Seveda je Liza takoj izkrcavala.

Na današnji razpravi je Jungert sicer dejanje priznal, vendar pa se je zagovarjal s preneglo jezo. Njegova žena Marija se je pričevanju proti lastnemu možu odpovedala. Obtežilo je vplivala zlasti okoliščina, da je Jungert pred krvavim dogodkom povpraševal, kaka kazen bi ga doletela, če bi koga ubil.

Sodniki so po kratkem posvetovanju spoznali Jungertu za krivega umora in ga obsodili na 15 let robije ter na trajno izguba državljskih pravic.

Svojima nezakonskima otrokoma pa bo moral plačati odškodnino. Jungert je obsodbo mirno sprejel.

Smola s smolo

Ljubljana, 13. avgusta.

Dimnikarski mojster 38-letni Rihard Kenc, stanujoč na Tržaški cesti št. 2, je imel danes opravka na asfaltni strehi, katero je zalival s smolo. Po nesreči pa si je posodo z vročo smolo prevrnil in se polil po rokah. S hudimi opeklinami ga je reševalni avto prepeljal v splošno bolnišnico. — Reševalni avto je prepeljal v splošno bolnišnico nevarno poškodovano 15-letno Leopoldino Železnik, hči posestnika iz Stranske vasi št. 13 v občini Dobrova nad Ljubljano. Nesreča se je pripetila na Dolgem mostu na Viču okrog 9.15. Leopoldina se je peljala z očetom na zapravljenem, ki je privozil nasproti avtomobil, kateremu se je voz umaknil na desno. Pri tem pa je konj zadel ob trhlo ograjo, ki se je zrušila. Konj je sicer odskočil v stran, voz pa je padel tri metre globoko v mali graben in potegnil za seboj tudi konja, ki je padel na Železnikovo hčer. Leopoldina je dobila težke notranje poškodbe, konj si je zlomil hrbtnico, voziček pa se je do kraja razbil. Edino oče je srečno odnesel zdravo kožo.

Radio

Sreda, 14. avgusta.

Ljubljana: 12.00 Mojstri na goslih (plošče), 12.45 poročila, vreme, 13.00 čas, obvestila, 13.15 Saljiva pesem in beseda (plošče), 14.00 vreme, spored, borza, 18.00 Magistrov trio, 18.40 Biko-borba — reportaža (Maša Slavčeva), 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 harmonika na ploščah, 20.15 prenos koncerta iz zdravilišča Dobruha, 21.30 tamburaški orkester, 22.00 čas, poročila, vreme, 22.10 tamburaški orkester, 22.00 čas, poročila, vreme, 22.10 tamburaški orkester (nadaljevanje), 22.30 reproducirana glasba.

Zagreb: 20.00 Koncertni večer, prenos iz Ljubljane, 21.30 plošče.

Beograd: 20.00 Narodne pesmi, 20.30 prenos iz Ljubljane, 21.30 zvočna igra.

Dnevni dogodki

× Nacionalna ura. Ob 19.30 predava dr. Fran Stelc o jugoslovanski umetnosti. Prenos iz Ljubljane.

× Zakon o neposrednih davkih s pravilniki in uredbami, komentiran z razpisi finančnega ministrstva, z razsodbami Državnega sveta in upravnega sodišča ter s strokovnimi pojasnili bo izšel — ako ne bo tiskarskih ovir v teku oktobra t. l. v prečiščenih izdaji. Uspoštovanje bodo vse izpremembe in dopolnitve kakor tudi one, ki jih prinaša finančni zakon o dvanajstih letih do leta 1935/36. Snov je razporejena tako, da sledi vsakemu členu zakona besedilo pravilnika, ki se nanaša na dotični člen, na to pa pod označbo »posebne pripombe« komentar, ki navaja bodisi v popolnem prevodu ali pa po vsebini določila normativnih razpisov (navodil) finančnega ministrstva, nanašajoči se na predmetni člen in ostala pojasnila. Pod črto so pri vsakem členu označene »Službene novice« in »Službeni list« kakor tudi člen (8) dopolnilnega zakona (novele) ali pravilnika, iz katerih je besedilo prevzeto. Radi preglednosti je v vsakem členu zakona ob robu dodana kratka vsebina člena. Razen vsebinskega pregleda je dodano knjigi tudi stvarno kazalo. Knjige se bodo mogle s pridom posluževati ne samo drž. finančni in davčni uslužbenci temveč tudi samoupravni organi, župni uradi, pravniki, industriji, trgovci, obrtniki, družbe, zadrage, vobče vsi davkoplačevalci, ki se hočejo avtentično informirati o veljavnih davčnih določilih in njih tolmačenju. Knjigo, ki bo obsegala okoli 640 strani srednjega formata, je priredil g. Sušec Stefan, višji finančni svetnik in načelnik finančnega oddelka banske uprave v p. Knjižarniška cena v platno vezane knjige bo znašala Din 160.— V prednaročbi do 30. septembra t. l. stane knjiga brez poštnine samo Din 130.— in je plačljiva ob prejemu. Naročila sprejema prireditelj Sušec Stefan, Ljubljana, Beethovnova ul. 15 ali pa tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 23.

× Licitacija za dobavo pisarniških potrebščin. Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje v skrajšanem roku javno osebno licitacijo za dobavo pisarniških potrebščin po državnem proračunu za dvanajstine avgust 1935 — marec 1936. Licitacija bo dne 4. septembra t. l. ob 11. uri v sobi št. 21 II. nadstropje kraljevske banske uprave Dravske banovine, Bleiweisova cesta št. 10. Pogoje za izvršitev te licitacije dobe zainteresirani med 10. in 11. uro v ekonomatu kr. banske uprave, soba 48.

Naznanilo preselitve

ANTON KOS, umetniške slike, okvirji, pozlatarstvo, rezbarstvo se je preselil

na Poljansko cesto št. 1 v Peglezen

× Razpisano mesto ban. čestara. Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje v območju sreskega cestnega odbora v Ptuj službeno mesto banovinskega čestara, in sicer na banovinski cesti 1/22 Rogatec-Majšperk-Ptuj-Sv. Bolfenk-Senarska-Ivanjci-Gor. Radgona ob km 19.500 do 25.500. Prošnje vložite najkasneje do 31. avgusta 1935 pri sreskem cestnem odboru v Ptuj.

× Zavraten umor. Glede na naše poročilo s tem naslovom dne 28. julija nam je poslal logaški sreski načelnik tale popravek: Ni resnica, da bi bil na Bombača Alojza iz Rakeka izvršen zavratni umor. Resnica je, da je uradna komisija ugotovila, da je izvršil samomor in, da so to ugotovitve potrdile tudi natančne poizvedbe žandarmerijske stanice v Cerknici, po kateri je ugotovljeno, da Bombač ni bil 11. julija v Postojni, odnosno v Italiji po poti v Zelfah, da ni tihotapljen konj in, da nihče ni videl pri njemu okrog 3000 lir, temveč samo 10 dinarjev, s katerimi je plačal zapitek in od katerih se je našlo pri njem še 2 dinarja. Da v Zelfah ni bil v družbi neznanega fotografa, temveč sam in da se je ustrelil s svojim revolverjem, ki si ga je nabavil za časa službovanja kot graničar. Pri njem je bilo najdeno tudi lastnorodno pisano poslovilno pismo, v katerem je navedel vzrok njegovega dejanja. Vsaka drugačna sumničenja in govorice so neutemeljene in povzročajo nezaupanje napram državnim oblastem ter blagotajno ugled prebivalstva Cerkniške okolice.

× Osebnostna vest. Znani goriški manjšinski voditelj dr. Engelbert Besednjak se je poročil večeraj 12. t. m. na otoku ob Vrbskem jezeru z gđ. Zalo Vukovo iz znane goriške rodbine v Mirnu. Znano je vsem Slovencem, da dr. Engelbert Besednjak živi v emigraciji na Dunaju in v družbi g. Josipa Vilfana deluje na kongresih manjšin pod predsedstvom dr. Villana. Mlademu paru iskrene čestitke!

× Nova gimnazija v Zagrebu. V Kušlanovi ulici v Zagrebu bodo začeli graditi novo gimnazijo, ki bo stala okoli 4 milijone Din. Stroški za popolno opremo šole bodo stali pa tudi okoli 4 milijone Din.

× Zločin slaboumnega seljaka. 35 let stari Juraj Cukelj, katerega je pripeljal v Zagreb iz Bistrice njegov zet Fran Bignor, da bi slaboumnega Cukelja preiskali psihiatri, je izvršil strašen zločin. V Meduličevi ulici, kjer sta oba prenočevala, je Cukelj ponoči začel besneti. Pograbil je nož in napadel zeta, kateremu je zadal hudo rano. Sam si je pa nato prerezal vrat. Oba so odpeljali v bolnišnico.

× Abiturijente gimnazije in realke v Ljubljani, ki so leta 1900. maturirali, vabim na sešatek za soboto 17. avgusta t. l. ob 18. uri k »Sestici«, da se dogovorimo glede proslave 35 letnice naše mature. — Sklicatelj: L. K.

× Krajevni šolski odbor, Gradišče, srez Maribor levi breg razpisuje v skrajšanem roku pismeno licitacijo za oddajo gradbenih del nove narodne šole v Gradišču. Podrobnosti razpisa v Službenem listu kr. banske uprave Dravske banovine, št. 65 z dne 14. avgusta 1935.

× Visoka počastitev kongresa Jadranske Straže. Oblastni odbor Jadranske Straže v Ljubljani je te dni prejel pismo, s katerim sporoča pisarna dvora, da je po nalogu Nj. Vis. kneza namestnika blagovolilo najvišje mesto podeliti za svečanosti o priliki IV. kongresa Jadranske Straže zastavo, kateri bo kumoval posebej določeni zastopnik. Tako dobi oblastni odbor JS v Ljubljani za svoj IV. kongres Jadranske Straže, ki bo v Ljubljani ob 5. do 9. septembra, izredno posvetitev.

× Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v petek, dne 16. avgusta 1935 ob 8. uri zvečer v sejni dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg 3/I. Članstvo zadruga je vabljeno k polnoštevilni udeležbi.

× Razstava prof. Germa na Bledu. Od 14. do 25. avgusta bo otvorjena na Bledu v Narodni šoli druga kolektivna in retrospektivna razstava akademskega slikarja prof. v p. g. Germa. Razstava kaže njegovo življensko delo kot umetnika, učitelja in posvetnega delavca.

× Važna konferenca združenih zvez. Glavni združni savez v kraljevini Jugoslaviji v Beogradu je sklical za v petek, dne 16. avgusta t. l. konferenco svojih članic — osrednjih združenih zvez. Na tej konferenci, ki se bo vršila v Zagrebu, bo združništvo zavzelo svoje stališče k vprašanju nove ureditve kmetijske zaštite.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Sreda, 14. avgusta. Katoličani: Evzebij, pravoslavni: 1. avgusta, Nal. Kr. G.

DEŽURNE LEKARNE

Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkoczy, ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

DANASNJE PRIREDITVE

Kopališče SK Ilirija: Ob 20. plavalni dvomatch Italija : Jugoslavija.

*

* Notranje poškodbe je dobil 52letni klučavničar Ivan Senčar, doma iz Kisovca 53 pri Zagorju. Uslužben je pri Trboveljski premogokopni družbi.

* Mestni vojaški urad na Ambroževem trgu št. 7/I. bo v petek in soboto, t. j. 16. in 17. avgusta t. l., radi čiščenja prostorov zaprt.

* Tri mesece zapora za vrečo premoga. Včeraj je bil pred ljubljanskim sodiščem obsojen A. Z., ker je na ljubljanskem kolodvoru 14. maja pobiral po tleh premog in ga je v vreči na ročnem vozičku odpeljal domov. Prišlo je tudi do prepiranja med priči, ki je Z. a ogradila policiji, in obtožencem: Vi lahko naročate ženskam, da pobirajo tam premog in da vam ga nosijo na dom, da potem z njim kurite. Kajpa, razlika je, če to storim jaz. Z. se je zagovarjal, da je imel priča nanj »piko«. Sodišče ga je vseeno obsodilo na 3 mesece strogega zapora. Obsojenec je prošil za 3 mesece odloga za nastop kazni. Sodišče mu je ustreglo.

* Obitelj Martelančeva je darovala društvu »Tabor« v počastitev spomina blagopokojnega g. S. Martelanca 200 Din. Obitelj Mozetičeva v isti namen 50 Din. Iskrena zahvala. — Odbor.

* Tabor. Drevo ob 20. uri redna pevka vaja. Točno! — Pevodnja.

* Obrtniško društvo v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da priredi v petek, 16. t. m. celodnevno ekskurzijo v Celje z ogledom obrtne razstave ter tovarne Westen. — Prihodno nedeljo, dne 18. t. m. pa je članski izlet na proslavo 15letnice tovarniškega društva v Kamniku. Prijave in informacije za oba izleta pri predsedniku gosp. Josipu Rebeku, Cankarjevo nabr. 9.

Celje

* Za članstvo Sokola. Jutri (četrtak 15. t. m.) bodo v Trbovljah župne tekme v plavanju in skokih. Po končanem tekmovanju bodo igrali Sokoli iz Celja in Trbovelj propagandno tekmo v waterpolu. Odhod iz Celja z jutranjim vlakom, zbor ob 6.30 na kolodvoru. Voznina je polovična. Zdravo!

* Maša za planince. V petek 16. t. m. bo ob 10. uri v kapelici na Moliški planini pod Ojstrico božja služba za turiste. V nedeljo 18. t. m. bo pa ob 11. uri taka maša na Okrešlju.

Obiščite obrtno razstavo v Celju!

največja in najlepša razstava v Dravski banovini

50% popusta na železnici

* Spomin organizatorju gasilstva. To nedeljo dopoldne odkrije občina Škofja vas s sodelovanjem tamošnje gasilske čete in s podporo celjske gasilske župe na gasilskem domu spominsko ploščo organizatorju in višjemu poštnemu kontrolorju Jerneju Venguštu, ki je bil doma v tej občini, ter se je lani 30. septembra pri Levcu ponesrečil.

* Obrtna razstava za vajence. Odbor obrtne razstave poziva vse gg. mojstre, naj opozorijo vajence, da si naj ogledajo razstavo v četrtek 15. t. m. ob 15. uri. Zbirališče je ob ograji v Gregorčičevi ulici, kjer bo poseben vhod. Vstopnina bo znižana.

* Ugoden način oglaševanja. Obrtnikom in trgovcem, ki bi hoteli se med razstavo inserirati in naročiti majhen oglas po izredno nizki ceni, nudimo posebno kombinacijo, ki je ugodna novost. Posebno primerno za gostilne in hotele. Vprašati v upravi, Celje, Prešernova 6/I.

* Streljanje za nagrade. Za praznik velike maše priredi strelska družina ob 9. dopoldne na strelišču v Pečovniku streljanje za nagrade. Določeni je deset nagrad. Streljale bodo vse družine v srezu.

Kaj je vse novega v Mariboru

Po uspešnem mariborskem tednu

Maribor, 13. avgusta.

V nedeljo je zaključilo Mariborski teden nepričakovano veliko število občinstva, ki se je gnetlo na zabavišču. Razen domačinov in okoličanov je bilo precej tujcev — tudi iz sosednjih držav — ki so se že prej zanimali za prireditve. Nedvomno bi bil obisk tujcev (predvsem Avstrijcev) še mnogo večji, če bi ne bilo zaprek, ki jih naši trezni sosede sami obojajo.

Mariborski teden je že zavzel tak obseg, da bo postal tradicija tako s svoje resne, kot zabavne strani. Resni, gospodarsko kulturni del skuša leto za letom bolj nazorno predložiti razvoj naše metropole in njenega območja. Ni morda bistvo MT njegov tržni značaj, ker ni sejem v pravem pomenu besede, kolikor pregled ritma in tempa obmejnega napredka, da vidijo tujci in domačini, kaj in koliko zmoremo. Danes je to neobhodno potrebno iz več razlogov: zaradi gospodarske tekme, osamosvojitve, varljive reklame itd. Za naše izredne razmere s svojimi posebnimi zahtevami in potrebami pa ima taka revija svoj povdarni pomen v narodnem in moralnem kulturnem pogledu.

△ Kino Union: Od danes, srede, dalje veliki zrakoplovni film »Sinovi neba«. Film sijajnih atrakcij v zračnih višavah.

△ Štedite z vodo! Mestni vodovod bo vključno do četrtega obratoval zaradi nujnih popravil v omejenem obsegu. Zato prosimo prebivalstvo, naj v tem času štedi z vodo.

△ Žena pobegnila in se ustrelila? Mariborski policiji je prijavil klobučarski pomočnik Franjo Čančala iz Barvarske ulice, da je včeraj odšla z doma njegova 24-letna žena Antonija. Ker je pri odhodu izjavila drugim stanovalcem, da odpotuje in da se bo ubila, sumijo, da je izvršila samomor, zlasti še, ker je vzela seboj samokres kalibra 635. Mož navaj aza vzrok pobege ženinino ljubosumnost in živčno bolezen.

△ Kaj vse krađejo. Nekdo je iz javnega stranišča na Vodnikovem trgu ukradel 15 dinarjev vredno žarnico.

Velika razstava

naših prvovrstnih izdelkov v lastni trgovini.

TRGOVINA POHISTVA IN TAPETNIŠKIH IZDELKOV

E. Zelenka

MARIBOR, Ulica 10. oktobra, MARIBOR

UGODNE CENE!

△ Požar. Predvčerajšnjim okoli 23. ure je pričelo greti gospodarsko poslopje poselnika Filipa Kempa iz Spodnjega Javorja pri Prevaljah. Ognjeni zublji so s slamo krito poslopje do tal upepelili in tako povzročili 20 tisoč dinarjev škode. Požar je nastal v lesenem dimniku.

△ Kolesar se je zaletel z vozilom v zasebnico Julijano Frasovo, ko je stopila iz

Gregorčičevi ulici, kjer bo poseben vhod. Vstopnina bo znižana.

* Ugoden način oglaševanja. Obrtnikom in trgovcem, ki bi hoteli se med razstavo inserirati in naročiti majhen oglas po izredno nizki ceni, nudimo posebno kombinacijo, ki je ugodna novost. Posebno primerno za gostilne in hotele. Vprašati v upravi, Celje, Prešernova 6/I.

* Streljanje za nagrade. Za praznik velike maše priredi strelska družina ob 9. dopoldne na strelišču v Pečovniku streljanje za nagrade. Določeni je deset nagrad. Streljale bodo vse družine v srezu.

Letos smo z uspehi našega ustvarjalnega duha in rok lahko zadovoljni, ker zaznamujemo v enem letu nepričakovan napredek. Človeku se vsiljuje vprašanje, kako je to v teh tako kritičnih dneh mogoče. Boj za obstanek vzpodbuja intenzivnost duha, iznajdljivost in klubovanje. Dela pridnih rok iz vseh strok našega obrtništva pričajo o težnji po življenju in velikih tehničnih sposobnostih našega delavnega človeka.

Občinstvo se je za obrtno razstavo zelo zanimalo in so bila priznanja zelo laskava. Vendar so mnogi pogrešali večjega sodelovanja našega podeželja — n. pr. ptujsko pletarstvo, lončarstvo, originalnih izdelkov naših zakonitih ustvariteljev-samoukov itd., kar bi naš teden le poživilo, ojačilo vez med mestom in obmejno zemljo. Prireditveni odbor se je zavedal, da zanimal in bo v bodoče vpošteval vsak pameten nasvet.

Vsako naslednje leto zaznamuje MT večji obisk, ki prica, da raste zanimanje občinstva sporedno z vsebino revije. Prepričani smo, da bo prihodnje leto pokazalo še marsikaj zanimivega. In če bo vse koreninilo in poganjalo iz naše zemlje, bo vsaj delno tudi koristno.

hišne veže v Barvarsko ulico. Kolesar Alojz Žnidarič ji je prizadjal močno rano na podnji ušnici, tako da je žena omedlela. Krivda je baje na strani kolesarja, ker ni dajal znamenja z zvoncec.

△ Grajski kino: Danes nepozabna slavnostna igralka Hansi Niese v svojem zadnjem filmu »Mala trafik«. Soigralci: najboljši komik Hans Moser in ljubljenec žena Willy Fritsch.

Kopiram, razvijam, povečavam

vestno in strokovno

FOTO JAPELJ, MARIBOR

Gospodka ulica št. 28

△ Pretep. Pri Sv. Petru blizu Maribora je v neki gostilni izžival 21-letni delavec Najvrt tako dolgo, da so ga fantje pošteno namlatili. V pretepu je zadobil izživalca veliko rano na glavi in poškodbe na obrazu in rokah. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

△ Dve tatvini koles. Kolo so ukradli mizarškemu mojstru Antonu Sajku iz Radvanja izpred neke gostilne v Frankopanovi ulici. Kolo je bilo znamke »Puch« s tovarniško številko 394.636. Prav tako je bilo ukradeno kolo sodavičarju Henriku Senekoviču iz Volkmerjeve ulice. Tat je vdrl na zaklenjeno dvorišče in odpeljal kolo »Waffenrad« z registrirano št. 10.720.

Ptuj

Dražba sadja. Sreski cestni odbor v Ptuj bo 19. t. m. prodajal na dražbi sadje ob banovinski cesti Turnišče—Cvetlin in Turnišče—Djurne. Dražba bo ob gostilni pri »Suhij Veji« v Turnišču, in sicer za cesto Turnišče—Djurne ob 8. uri, za cesto Turnišče—Cvetlin pa ob 15. uri.

Na mesto venca na grob pokojnega Tobijasa Jakoba, naddavkarja v pokoju, je darovalo tukajšnje mestno poglavarstvo nekdanjemu svojemu uslužbencu Din 200.— za tukajšnjo Protituberkulozno ligo. Želimo, da bi imela še mnogo posnemalcev.

S koli so ga obdelovali. Gomilšek Jože, 36 letni kovač iz Juršincev, je šel pred dnevi v Lipovec po opravih. Med potjo se je zgledil tudi v vinotoču v Lipovcu. Tu ga je brez povoda napadla gruča že precej pijanih fantov iz sosednje vasi in ga tako obdelali s koli, da je obležal nezavesten. Odpeljati so ga morali v bolnišnico.

Ljubljanski šahovski turnir	Prek	Carev	Hren	Grenčarski	Jonke	Gabrovšek	Nikolič	Preinfalk	B. Savič	Šiška	M. Vidmar ml.	Nagrade
Skupina A	Inž. Prek	1	1	1/2								
	Carev	0	1							1/2		
	Hren	0							0	0		
	Grenčarski	1/2						1/2	0	0		
	Jonke							0	1	0	1/2	
	Gabrovšek					1/2	1	1	0	0		
	Nikolič					1/2		0	1/2	1		
	Preinfalk				1	0	1		1/2			
	B. Savič				1/2	0	0	1/2	1/2			
	Šiška				1	1	1	1	0			
	M. Vidmar ml.	1/2	1	1	1/2	1						

Ljubljanski šahovski turnir	Longer	Subarič	Šorli	Licul	Herbatin	R. Savič	Marek	Berič	C. Vidmar	Sikošek	Matvejev	Nagrade
Skupina B	Longer	1/2	1	0								
	Subarič	1/2								1/2		
	Šorli	1/2								1/2		
	Licul	0							0	0	0	
	Herbatin	1							0	1/2	1/2	
	R. Savič					1/2	1/2	1	0	1/2		
	Marek					1/2		1	0	1/2		
	Berič					1	1/2	0		1		
	C. Vidmar					1	1/2	1	0			
	Sikošek					1	1/2	1	1/2			
	Matvejev	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2				

PRIZAD o izvozu jabolk v Nemčijo

ENOSTANOVANJSKO HISICO v okolici Ljubljane s priliklinami in nekaj vrta se radi selitve ugodno proda. Ponudbe na oglasni odd. »Glas narodat pod »Posredovalci izključeni»

KLISARNA
IZDELUJE *BEAVRST* SOLIDNO
KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA · DALMATINOVA UL. 13

485.000 hektarjev daje za priseljenice republika Equador

Republika Equador je sklenila z novo ustanovljenim komitejem za priseljevanje posebno pogodbo in dala komiteju na razpolago 485.000 hektarjev zemlje. Komite bo razdelil to zemljo med priseljenice. Vsaka priseljena družina mora imeti najmanj okrog 10.000 dinarjev kapitala. Priseljenci dobe ekvadorsko državljanstvo in razne carinske ter davčne olajšave. Podnebje je v teh pokrajinah popolnoma znosno, zemlja je rodovitna. Equadorska vlada nudi svojim novim državljanom številne olajšave; nalašč zanje ustanovljena banka jim bo pomagala preko prvih težkoč.

Neodvisna republika Equador meji na severu na Kolumbijo, na vzhodu na Brazilijo, na jugu na Peru in na zapadu na Tihi ocean. Obsega 715.000 kvadratnih kilometrov in je torej trikrat tako velika kakor Jugoslavija. Kljub temu ima samo 3.200.000 prebivalcev.

Mnenje, da je podnebje v vsem Equadorju tropično in neznosno, je napačno. Deželo preprežata od severa proti jugu dve mogočni verigi Kordiljerov, ki delita deželo v tri predele, tako imenovana »Costa« ali obrežje, kordiljerski predel, ki leži med obema verigama in »Orient« imenovan vzhodni predel. V obrežnem predelu, ki se razteza skoro 1000 kilometrov od severa proti jugu in je skoraj 180 kilometrov širok, se giblje temperatura med 20 in 28 stopinjami Celzija. Samo pozimi je podnebje nekoliko neprijetno. V kordiljerskem predelu je podnebje zelo zdravo in hladno. Temperatura se giblje med 8 in 18 stopinjami Celzija. Vzhodni predel je velik, zaraščen večinoma s pragozdom, večinoma še ne raziskan in največkrat poplavljen.

Med ekvadorskimi mesti je na prvem mestu glavno mesto Quito. Leži 2850 metrov visoko,

ima 120.000 prebivalcev in pripada k najlepšim južnoameriškim mestom. Barone in renesančne zgradbe se dotikajo tu z zgradbami v mavriško-španskem slogu. Najvažnejše pristanišče je pa Quayaquil s 50.000 prebivalci, druga pomembnejša mesta so še: Quauca (50.000 prebivalcev), Riobamba (25.000 prebivalcev), Ambato (20.000 prebivalcev), Loja (18.000 prebivalcev) in pa Azogus (13.000 prebivalcev).

Trgovina in obrt še nista razvita

Equador je republika, katero vodi predsednik. Ima vlado in dve zbornici: parlament in senat, ki oba skupaj tvorita narodno zbornico. Ločitev cerkve od države je popolnoma izvedena. Socialno skrbstvo je v Equadorju na visoki stopnji. Delavci in nameščenci so zaščiteni z zakoni. Prav tako obstoje ustanove, ki skrbijo za mladino, bolnike, ubožce in sirote. Šolski obisk je obvezen. Dežela ima 2160 občinskih šol s 4000 učitelji in 150.000 učenci.

Pogodba o priseljevanju

Za inozemce ni nobenih omejitev. Svoj poklic si morejo svobodno izbirati. Plače so dobre. Zaželjeni so predvsem ljudje s kapitalom. V Equadorju živi človek ceneje kakor v Jugoslaviji (življenjske potrebščine stanejo polovico tukajšnje cene). Za priseljevanje v Equador se je v Parizu osnoval »Komite za proučevanje poljedelstva, industrije in priseljevanja za republiko Equador«, s katerim je republika Equador sklenila 21. januarja 1935. pogodbo, kateri je treba samo privolitve parlamenta, tako da bo ta pogodba odobrena že letos.

Metla za obrambo gozdnih požarov

V Angliji so uvedli na važnejših izletnih točkah, posebno ob obronkih gozdnih kompleksov posebno stojala s številnimi metlami, s katerimi naj izletniki pobijajo gozdne požare.

Kako stara je radirka

Kaj bi danes počeli otroci v šoli ali brhke stroje piske v pisarnah, ako ne bi bilo ob njihovi strani vedno zveste pomočnice — radirke?! Kakor pa je ta mala človekova zaveznica danes povsod v rabi, vendar nihče več ne ve, kdo jo je izumil. Vemo samo, da se je pojavila okrog l. 1770.

Na veliko je začel za te izdelke predelovati gumi Ch. Goodyear l. 1839. v Woburnu. Tu, v državi Massachusetts, je nastala prva tovarna za gumi. L. 1843. je začel Anglež T. Hancock na debelo izdelovati vulkaniziran gumi. Že l. 1846. se je Hancocku posrečila njegova velika iznajdba, na podlagi katere je lahko izdeloval gumijaste predmete v najrazličnejših oblikah. L. 1852. pa je prejel Goodyear patent za izdelavo trdega gumija.

Nepredvidno se je izrazil

Kmetič (snubcu svoje hčere):
— Janez, ko se boš oženiš z našo Micko, boš dobil čedno živinco. —

Mimogrede

— Kaj pada hitreje od lesa?
— Kamen.
— In hitreje kakor kamen?
— Svinec!
— In hitreje kakor svinec?
— Borzni papirji.

Oče gumijastih dežnih plaščev

Prvi gumijasti dežni plašči seveda niso bili tako prikladni kakor dandanes. Takratni izdelki iz gumija so namreč bili še močno lepljivi. Misel, da bi izdeloval gumijaste dežne plašče, je sprožil neki Macintosh v Glasgowlu. Ti plašči pa so se lepljivo oprijemali obleke tistega, kdor jih je nosil, pa tudi prostora, kamor je sedel. To pomanjkljivost je bilo mogoče odpraviti šele l. 1832, ko je Hayward dognal, da gumi izgubi lepljivost, ako ga potrosimo z žveplenim cvetom. L. 1843. pa je Goodyear odkril vulkanizacijo gumija s pomočjo žvepla.

Dobra volja iz SSSR

Predstavniki preganjanih nemških židov v sovjetski Rusiji so tdk. »nepman« — trgovci, ki kupujejo na lastno pest. Na zunaj se nepmani sicer pokorijo sovjetskemu režimu, dejansko pa se mu upirajo.

Nepman gre s svojim sinčkom po trgu. Fant zagleda Leninov mavzolej in bi rad vedel, kdo je bil Lenin.

»No — hm, mož, ki nas je rešil okovov,« mu pojasni oče. Koj nato pa pripomni: »Gotovo se spominjaš materine lepe zlate zapestnice in moje težke zlate verižice, kaj?«

Predsednik Kalinin je imel v Moskvi velik govor o silnem gospodarskem razvoju sovjetske Rusije. S posebnim navdušenjem je govoril o dvajsetnadstropnih nebotičnikih v ulici Karla Marxa v Harkovu.

Sodrug Kalinin, ga je prekinil nek naivni delavec. »Jaz stanujem v Harkovu in vsak dan hodim po ulici Karla Marxa, pa še nikoli nisem tam videl takih nebotičnikov.«

»Prav v tem je težava z delavci, kakršen si ti,« je ogorčeno vzkliknil Kalinin. »S pohajkovanjem po ulicah zapravljate čas, namesto da bi prebrali časopise in se seznanjali z dogodki v naši državi.«

Brzejavke

Nečak svojemu bogatemu stricu:
— Pošlji denar! —
Odgovor: — Ti ali jaz?
— Kje ostane denar?
Odgovor: — Denar ostane tukaj.

Berač (ki je dobil za darilo skoraj novo obleko): Zdaj res ne vem, kaj naj storim. Če jo zastavim, je ne morem nikdar rešiti, če jo prodam, bodo mislili, da sem jo ukradel, in če jo oblečem, mi nihče ničesar več ne da.

V mestnem gledišču v gozdu! Oče in sin. Prvi igralec, izvleče pištolo:
— Umri od moje roke, nehvaležni sin! (Pištola odpove.)

Drugi igralec:
— Pištola ti je pač odpovedala, oče, toda jaz umrem iz otroške pokorščine.

Dekleta v šoli

— Kako se glasi trpna oblika glagola »poljubljam«?
— Ne poljubljaj.

Prvi posnetek nemirov v Toulonu

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

In — prav na dnu njegovih želja — se je javljal nesmel glas, da mu bodo morda dali prav. Ne v tem, da je bil upravičen storiti tisto dejanje, temveč v tem, da naj zanj ne trpi. Za nas vojake, si je mislil, mora vendar veljati posebno pravo za to, kar smo delali v vojni. Če so nas pošiljali v vojno ter nas opajali s pojmom domovine in zmage, bi bili morali misliti tudi na to, da se izbriše iz spomina, kar moramo pri tem storiti.

Proti jutru je legel in takoj zaspal, zbudil pa se je še pred zajtrkom ter se oblekel, ne da bi si pomišljal, in šel brez zajtrka ven. Morda bi bil moral to povedati staršem, toda Doris mu je dala zgled. Bil pa je že odločen, da pove to Sabini. Počasi je šel k njej, zakaj bilo je še zgodaj. Morda bodo še v postelji. Nekaj časa je hodil okrog njihove hiše ter se boril z mislijo, ali naj Sabini takoj pove, ali naj še čaka. Obrnil se je že da bi odšel, a se je hitro premislil. Pozvonil je in v njegovo presenečenje mu je prišla odpirat Sabina. Bila je oblečena, kakor da ga je čakala.

»To si ti, Bernard,« je rekla tiho in povešala oči, »pojdi dalje.« Vesel je bil, da ga je spet tikala. Peljala ga je skozi vežo na vrt. Sedla sta v utici, kjer se ji je bil včeraj izpovedal.

»Pričakovala sem te,« je rekla in upirala oči vanj. »Vso noč nisem spala. Ležala sem pri oknu in poslušala, kdaj začujem tvoje korake. Zdaj si prišel.«

»Da, Sabina, zdaj sem prišel,« je rekel še tiše kot ona. »Če bi bil to slutil, bi bil prišel že ponoči.«

Sabina se je nežno nasmehnila: »Govori, Bernard, kaj si mi prišel povedati?«

99

»Čakala si me, Sabina, veš to sama dobro,« je odgovoril Bernard.

»Morda,« je dopustila, »toda čula bi rada iz tvojih ust.«

»Sabina; ko sem včeraj odhajal odtod, si bila v zadregi, ali me imaš še rada.«

Sabina je zardela in sklonila glavo. »Da, morda si uganil,« je tiho odgovorila.

»Vedel sem in ti nisem zameril, čeprav me je strašno bolelo. Moralo se je to zgoditi. Nekatera ljubezen je lažja kot najmanjši novčič, druga tehta spet več kot zlatnik. Meni je morda dala v tebi zlatnik in, ker sem tako padel, mi ne ostaja nič drugega, nego da z nečim dopolnim svojo težo. Je tako?« Sabina je molče pritrdila. Bernard se je nekoliko dvignil. »Zdaj pojdem in se ovadim. Ali je to, kar od mene pričakuješ?«

Sabini so se oči razširile od groze. Zaihtela je: »Tega ti ne morem reči. Gotovo od tebe nekaj pričakujem, toda ne vem, ali je to. To je tako strašno nevarno.« Zgrabila ga je za roko: »Povej mi, ali je to tako nevarno, kakor si mislim?«

Bernard se je nehote zasmejal. Sabina je ravnala kakor otrok. Hotela bi imeti junaka, a samo da ne bi prišel v nevarnost. To je bilo nekaj podobnega, kakor takrat v začetku vojne, ko je hotela, da bi bil v armadi čislán, hkrati pa mu je prepovedovala prelivati kri.

»Upam, da ne bo nevarno,« je rekel. »Vsaj tako grozno ne bo, kakor če bi moral izgubiti tebe.«

Sabina je tiho vprašala: »Ali ti je res toliko zame, da bi šel v veliko nevarnost?«

»Saj vidiš.«

»To je prav tako velikodušno, kakor je bilo ono nizkotno,« je zašepetala.

»Dotaknila si se bistva samega,« je odgovoril utrujeno. »Tudi ono sem storil, ker sem bil velikodušen. Bila je samo zamenja. Postavi namestu besede

»Sabina« besedo »Domovina« in postavi za to besedo nekaj nadosebno vzvišenega in razumela me boš. Milijoni ljudi so takrat govorili: Vse bi bilo treba pobiti. Toda vojaku je bilo dejanje prav tako lahko kakor vam beseda. Delali smo vsi isto, toda jaz bom kaznovan, drugi pa ostanejo brez kazni in morda jim danes niti na misel ne pride več, da so nekoč nizkotno ravnali.«

Toda Sabina ga ni poslušala. Slišala je samo njegove besede, da se predá kazni, da si pridobi spet njeno ljubezen. Vrgla se mu je v naročje in strastno šepetala, kakor bi se bala, da ne bi prebudila speče hiše: »Nikamor ne pojdeš, Bernard. Ne smeš iti zavoljo mene v tako nevarnost. Če pomislim, da bi nosil jetniško uniformo...«

Bernard se je nehote nasmehnil. Nihče, razen Časlavskega, ni imel poguma, da bi ga za to fizično kaznoval. Vsi bi mu odpustili, toda v resnici bi mu ne odpustili nikoli. Mati bi ga objemala, toda to bi ne bilo več tako kakor prej. Sabina mu zdaj joče na prsih, toda vedno bi se ji studila njegova roka. Danijel bi si morda mislil, da je takrat ravnal v transu, toda sovražil bi ga in zaničeval. Oče bi mu dal denar, da bi mogel zbežati, a v duhu bi ga preziral. Moral je iti pot, ki si jo je izbral. Če to stori, mu bodo spet vsi dobri, kakor tale Sabina, ki je vso noč čakala, da pride k njej s poročilom, da se preda kazni, in ki je takoj popustila, ko je pomislila, kaj bi pomenila kazen tudi za njo. Materi bo mučenik, Danijel mu bo odpustil in oče, če tudi bo še zmerom pravil, da je bilo nespametno, bo naskrivaj ponosen, da ima tako velikodušnega in hrabrega sina. Vse to je bilo nelogično, toda nastajalo je vprašanje, ali mora biti življenje brezpogojno logično. Izvil se je Sabini iz objema. »Dekle, pogovoriva se o tem torej še enkrat,« je rekel nežno. »Zdaj pojdeš spančkat in jaz pojdem na delo. In zvečer pridem k tebi in razberegava to od začetka.«